

KURJER POZNAŃSKI

Abonament kwartalny na pocztę mk. 5 —
z odnośnikiem do domu mk. 5.42

Abonament kwartalny w Poznaniu w ekspedycji mk. 4.70
z odnośnikiem do domu mk. 5.—

Ogłoszenia: 30 lenków od wiersza petylowego z doliczeniem 50%, dodatku drożyznianego.

Nr. 32.

Poznań, sobota dnia 8. lutego 1919

Rok XIV.

Poznań, dnia 8. lutego 1919.

Oświadczenie koalicji w sprawie zaboru pruskiego.

Pisma berlińskie przynoszą następujący porządowy komunikat:

Na poniedziałkowym posiedzeniu komisji rozejmowej w Spaa zapowiedziały mocarstwa koalicyjne w nocy osobnej wysłanie komisji koalicyjnej do Polski. Zadaniem tej komisji ma być usunięcie niepokojów. Komisja spowoduje władze polskie, ażeby wstrzymały się od wszelkich kroków zaczepnych przeciwko wojskom niemieckim. Koalicja musi atoli obstawać przy żądaniu, aby władze niemieckie nie mieszały się w sprawę życia publicznego na ziemiach polskich należących do Niemiec, a raczej oczekiwały ukończenia prac konferencji pokojowej.

Zastępca przewodniczącego delegacji niemieckiej zastrzegł sobie odpowiedź na to. Stwierdził atoli, że rząd niemiecki posiada w granicach Niemiec niewątpliwie prawo i obowiązek czuwania nad porządkiem i ochroną poddanych. Chwilowe położenie domaga się od Niemiec szybkiego działania w niemieckich prowincjach nadbałtyckich. Polacy dopuszczają się najokropniejszych zbrodni na poddanych niemieckich. Nieporządek wśród wojsk polskich, jak również pogromy żydowskie w Polsce wykazują dobitnie, iż państwo to jest raczej czemś przeciwnym niż ostoją przeciwko bolszewizmowi. Poczynania niemieckie na kresach wschodnich skierowane są zatem jedynie przeciwko bolszewizmowi. Groźne z tej strony dla Niemiec niebezpieczeństwo jest nader poważne.

General Nudant odpowiedział na to, iż dalsze „wskazówki” w kwestji wschodu rząd niemiecki odbierze. Na życzenie jego, oświadczyła się komisja niemiecka gotowa do sformułowania wywodów swego przewodniczącego dokładnie na piśmie.

Najświeższa nota koalicji, o której donosi powyższy komunikat niemiecki, jest poważnym krokiem naprzód w uregulowaniu sprawy naszej. Nie mamy dotychczas tekstu noty, trudno więc coś ostatecznego powiedzieć o tej najnowszej akcji rządów koalicyjnych, która jest dalszym ciągiem noty rządu angielskiego w tej samej sprawie z dnia 8. stycznia. Tym razem już nie rząd angielski tylko, lecz cała koalicja zabrała głos w kwestji nas najbliższej obchodzącej.

Komunikat niemiecki podaje brzmienie noty tylko w ogólnikowym streszczeniu. Poza tym aż nadto widoczną jest tendencja zaaplikowania tej gorzkiej pigułki publiczności niemieckiej w misternej i gładkiej formie. W każdym razie można z tendencyjnie ufrzywowanego komunikatu następująca treść wyluskać:

Koalicja wysła pełnomocników do Polski celem usunięcia niepokojów. „Do Polski” oznacza w tym wypadku do dzielnic polskich zaboru pruskiego, bo tu właśnie rozgrywa się owe „niepokoje”, o których mowa. Możemy zatem w Poznaniu w najbliższym czasie

spodziewać się przybycia specjalnej komisji od mocarstw zachodnich, która ustanoży warunki rozejmu.

Komunikat powiada dalej, że komisja ma zniewolić władze polskie do wstrzymania wszelkich kroków zaczepnych przeciwko wojskom niemieckim. To żądanie idzie zupełnie po myśl naszych czynników kierowniczych, które zgodnie z całym społeczeństwem nie myślały i nie myślą o zaczepianiu wroga, a prowadzą tylko walkę obronną z „Heimatschutzem”. W celu zawarcia rozejmu pertraktowała przeciw delegacji Nacz. Rady Ludowej w tych dniach w Berlinie. Jeżeli rozejm dotąd nie przyszedł do skutku, to wina za to spada tylko na rząd niemiecki, który przewleka sprawę, nie mając odwagi rozagiętowanej przez szowinistów opinii publicznej powiedzieć w oczy całą prawdę i przyznać się do ustępstw, które ze strony niemieckiej są niuniknione. Jeżeli koalicja wymoże na rządzie niemieckim zawarcie rozejmu z wyznaczeniem linii demarkacyjnej, zwrotem internowanych itd., to przyczyni się do zakończenia krwwej rozlewu, którego zaprzestania gotowość tylokrotnie ze strony polskiej oświadczone.

W ostatnim punkcie wreszcie zawiera nota rządów sprzymierzonych oświadczenie, iż koalicja istnieje przytem, aby władze niemieckie na ziemiach polskich, należących dotychczas do Niemiec, nie mieszały się odtąd w sprawę życia publicznego, tylko oczekiwały zakończenia prac konferencji pokojowej. Oświadczenia tego nie można inaczej zrozumieć jak że koalicja żąda pozostawienia Polakom na ziemiach dawnego zaboru pruskiego zupełnej swobody we wszystkich dziedzinach życia publicznego. Żądanie to nie ogranicza się tylko do Poznańskiego lecz rozciąga się na wszystkie dzielnice polskie, a więc na Śląsk, Prusy Zachodnie i Mazurę. Jeżeli nota Niemcom zabrania się mieszać do spraw życia publicznego, znaczy to, że koalicja uznaje już dzisiaj, w okresie przejściowym, Polaków za żywioł uprawniony w całej pełni do samodzielnego ujęcia w swe ręce administracji publicznej. Oczywiście, że stopień praktycznego wprowadzenia w życie tych kompetencji, złożonych przez koalicję w ręce Polaków, zależy od stosunków w poszczególnych dzielnicach. W Poznaniu, chociaż nie tylko o ulegalizowanie tego stanu rzeczy, który już został siłą faktów stworzony. Koalicja sama zresztą mówi o „polskich władzach”, uznaje więc ich istnienie. Zakres praw Polaków w pozostałych prowincjach będzie w każdym razie musiał conajmniej obejmować udział Polaków stosownie do ich siły liczebnej w administracji oraz nieskrepowana swoboda politycznego działania. Takie postawienie sprawy odpowiadałoby sprawiedliwości i byłoby gwarancją utrzymania spokoju, przyczem jako warunek stawiciby trzeba przedewszystkiem usunięcie zupełne „Heimatschutzu” z dzielnic polskich.

Powtarzamy raz jeszcze, że nie wiemy, czy państwa koalicyjne zdecydowane są uczynić wszystko co należy. Trzeba oczekiwać brzmienia noty. Ale linja wytyczna nie może ulegać wątpliwości. Ze i Niemcy zdają sobie sprawę z tego, iż koalicja chce kres polozyć ich polityce antypolskiej, o tem świadczy najlepiej ich chęć ratowania sytuacji przez oczernianie Polaków o „zbrodnie na poddanych niemieckich”, o „pogromy żydowskie” i o „bolszewizm”. Obrona za pomocą tak pospolitych kłamstw odsłania w całej nagości bezradność

Niemców. Czy wierzy ktoś na świecie winowajcom za zbrodnie i okrucieństwa w Belgji, którzy cynicznie usiłują znieślawić naród walczący o swoje prawa? Zagranica zna zresztą już wszystkie zbrojeczki bandy Heimatschutzu i wie doskonale, która strona należy do uczciwej, a która wychodzi na grabież i łupieżstwo. Co do bolszewizmu zaś, to niech Niemcy najpierw ze swoimi „Spartakowcami” dadzą sobie radę. U nas w Polsce bolszewizm na szczęście nie zapanował. Przecież chyba w Berlinie, a nie w Warszawie trzeba było staczać bitwy kilkunastowe z bolszewikami. Polska zawsze stanie w rzedzie narodów cywilizowanych do walki z bolszewizmem. Koalicja i pod tym względem jest dobrane poinformowana i nie pozwoli dać się oszukać niemieckim krętaczom dyplomatycznym.

Paderewski do Pow. Rady Ludowej w Płocku. Pow. Rada Ludowa otrzymała z Warszawy następujący telegram:

„Przyjmijcie, Bracia moi ukochani, najserdeczniejsze podziękowanie za Wasze uczucia za Wasze serce, okazane mi w depeszy z Warszawy. Polska cała czeka z utęsknieniem chwili, kiedy zejść się będzie mogła w jedno ciało, w jedną duszę i w jedno pragnienie szczęścia dla naszej wielkiej ojczyzny. Hartowna wytrwałość ludu wielkopolskiego zachowała Polskę parę ziem o czystych. Wyślijcie, Ludu Wielkopolski, zapisali przysięgę państwu polskiemu testamentem poczynający, jakim Polak być powinien. Cześć Wam Bracia. I. J. Paderewski.

Położenie wojenne.

z dnia 7. 2. 1919.

Front północny: Sytuacja bez zmiany. Front zachodni: Golewo i Kolno ostrzeliwała artylerja niemiecka. Pierzyny, na południe Zbąszynia, zaatakował silny oddział niemiecki. Załoga nasza nie tylko nie napadła, ale w pościgu za uchodzącym wrogiem zdobyła Przyprostnie i wtargnęła do południowej części Zbąszynia, skąd zabierając znaczna zdobycz, cofnęła się znów na stare pozycje. Po południu utarczki patroli i ożywiona działalność artylerji pod Zbąszyniem i Nowym Kramskiem.

Front południowy: Na wschód od Leszna otaczki i silny ogień działowy. Ataki niemieckich pociągów opancerzonych odparto. Pod Ra wiczem i Zdunami spokój.

Szef sztabu.

Z „operacji” Hunów pod Poniecem.

Niemcy mawiali zazwyczaj o wojsku swem „unser unvergleichliches Heer” — i mieli rację; bo trudno ich porównać z jakimkolwiek wojskiem ewilizowanym. Francuz, Anglik a nawet Tatai rosyjski i Turcyw sudański, zastęgliby się przeciw temu, gdyby ich chcieli porównać z „niezrównanym” bohaterem niemieckim z Belgji, Francji i Polski. Można by myśleć w porównaniu o dzikich szczepach, ale te nie były wojska nie mają. I nie czyni im się przez to żadnej krzywdy, bo własny ich cesarz, błogosławił im na wyprawę do Chin słowami: „Benehnt euch wie die Hunnen!” (Zachowajcie się jako Hunowie.) Snaż znaleźć dobra wojska swe i wiedział, jaki tytuł dla niego najodpowiedniejszy.

Trzeba być istotnie bohaterem o duszy huńskiej, wyszkolonym w dodatku na praktyce zbrojeczkiej w Belgji i Polsce, aby być zdolnym do tak bezmyślnych gwałtów, jakich dopuszczają się „Grenzschutz” i „Freikorv” w okolicy Ponieca. Zachciało im się prowadzić wojnę w wielkim stylu, dlatego wstali 2 lata temu, które, okrążając miasto, dawali znaki artylerji. Niebawem padł granat na ulicę — a ciekawych nie zabrakło, którzy sobie tę zabawę „bohatera” chcieli oglądać. Widział więc lotnik pod sobą kobiety, dzieci i kilku mężczyzn, dał znać światłem czerwonym i w to samo miejsce padł granat drugi. Zabił na miejscu 6 osób: dziewięć 10-letnie i ojca rodziny z Pola-

ka. — 3 obywateli wbitnych i 14-letniego chłopca ze strony Niemców. Nie jeden z tych Niemców walczył za ojczyznę swą we Francji 4 lata, mijaly go kule nieprzyjacielskie, a w domu rozdarł go granat z armaty niemieckiej. Z kilkunastu rannych zmarło 2 dalszych wbitnych obywateli niemieckich. Spółczujemy z nimi, albowiem to podobno własni ich synowie, którzy zbiegli z Ponieca do „Heimatschutzu”, temi armatami kierować mieli. Nie dość na tem; w następną noc rozszczepili ogień z dział nietylko polowych, ale i ciężkich — i pociskami gazowymi bez celu i planu bombardowali miasteczko, w którym mało wojska, ale dużo kobiet, dzieci i starców, kościół, lazaret i szpital. Cóż to zresztą szkodzi — wszakże w Belgji się tak samo robiło. Zaisze, gdyby Hunowie z grobu wstali i danoby im armaty, la-tawce i gazy trujące, postąpiłiby z pewnością nie inaczej.

Ze żołnierzowi polskiemu nie sprostał, o tem są świecie przekonani — za to ile razy bawty dostaną mszeza się na bezbronnej ludności. Niedawno temu 3 tych „bohaterów” poszło sobie na polowanie; nasza ich patrolka polska, jednego ranila, jeden przepadł, a jednego z 2 zajętymi zabrano do niewoli. Za to poczył strzelać pociskami z gazem trującym do czworaków w Sowiach; jeden granat wpadł przez okno do izby, zabił 2 dzieci (4 i pół i 9-letnie), a matkę ciężko poranił. Kiedy pojmano lotników niemieckich w Anglii, pokazał im oficer angielski fotografię ofiar napadu lotniczego na Londyn i powiedział: „Oto wasze czyny bohaterkie!” Tak samo i my im pokazać możemy dzieci zabite i porozrywane granatami jako wynik ich czynów bohaterkich.

Przeszło 1000 granatów padło dotąd na Ponieć i okolice — i, dziwna rzecz, żadnemu żołnierzowi nie nie zrobily; boja się ich widocznie tak samo jak ich panowie. Bo też to dzielne chłopcy, to wojsko nasze! Zdaje się, że wracając dawne czasy rycerskie i widać jawnie, że w żyłach ludu polskiego bez różnicy stanu płynie ta sama krew, co w dawnych buforach szlacheckich. Taki Józef Kusz, który poległ pod Węszkowską, a przedtem jako inieic w Rosji przyłączył się do armji Muśnickiego i walczył z bolszewikami, taki Jan Drożdźwiński, który sibi obek niego na ementarzu naszym, to rycerz dawnej sławy, których imiona każdy druh za cześć wspomina. Nie mamy krzyżów żelaznych i krzyżów legji honorowej, ale gdyby byli, trzeba by im je zanieść na groby.

Kto był autorem odezwy bydgoskiej? Socjalistyczna „Volksstimme”, organ bydgoskiej partji socjalistycznej, podaje na czelu numeru następujące wyjaśnienie:

„Jak obecnie z całą pewnością stwierdzono, autorem odezwy, która w sobotę na ulicach Bydgoszczy rozdzielano, jest porucznik von der Decken. Został on z urzędu zwolniony i do Szczecina wysłany, gdzie będzie do odpowiedzialności pociągnięty.”

Tyle „Volksstimme”. Nadmieniamy, że cho dzi tutaj o ową skandaliczną odezwę pod tytułem „Gala-Verstellung”, która w naszym piśmie za „Dz. Bydg.” pawiórzyliśmy. Sed o tem piśmie wydalimy już, a jak widzimy, nawet socjaliści wstydzą się głosu swego „Landsherrmann”. Nie ma to jak „kultura” niemiecka! Zresztą postarano się o to, że klasyczny ten dokument niemieckich obyczajów dostanie się do wiadomości zagranicy.

Upadek Wilna.

Wychodzący obecnie w Warszawie pod redakcją Edwarda Paszkowskiego „Głos Kresowy” zamieszcza następujący wyjątek z listu prywatnego:

... Wino orzepało. Jak ci pisać o tem? Chyba jak o śmierci drogiej osoby? Nie to jeszcze okropniejsze. Bo to wszystko się zeszło; i zawód ze strony Warszawy i w dok tych bohaterkich dzieci, co w cztery czekał na pomoc z Polski i... Boże, Boże, dlaczego ja doży am tej chwili?!... 2. stycznia postanowiłam tam jechać (z Warszawy) każdy mi mówił, że nie dojadę, a jeżeli, to nie wrócę, ja jednak tegoż dnia, i i we czwar ek, wiecha-

Służbę Ojczyźnie pełnia:

Ci, co walczą orężem.

Ci, co za miłość dla Ojczyzny, znoszą cierpienia więzienne.

Ci, co poświęcają Ojczyźnie czas swój i spokój.

Ci zaś, którym nie dana jest ta wyższa rola ofiary — niech niosą najmniejszą: Niech dadzą najprędzej pieniędzy Skarbowi Polskiemu, który dającym hojnie płaci — i najpewniej gwarantuje złożony kapitał.

Nie wolno nikomu usuwać się od tej służby, gdy o to woła Ojczyzna.

Podpisujcie więc Pożyczkę Państwową!

